

БОДНАРУК Ю. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРО ПЕВНІ НЕДОЛІКИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗАКОНОДАВЦЕМ КОЛА ПЛАТНИКІВ ЗБОРУ ЗА МІСЦЯ ДЛЯ ПАРКУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Збір за місця для паркування транспортних засобів є одним з двох місцевих зборів, який встановлюється на розсуд місцевих рад. Прийшов він на зміну збору за припаркування автотранспорту, який справлявся до прийняття Податкового кодексу України. Принциповою зміною в механізмі його справляння стало те, що платниками тепер визнані не особи, які припарковують автомобілі, а суб'єкти господарювання, які «утримують» такі місця для паркування. Ознайомлення з формулюванням базових елементів цього збору свідчить про наявність певних неточностей правового регулювання, які можуть значним чином ускладнювати розуміння як місцевими радами, так і безпосередньо платниками і контролюючими органами зміст нормативних приписів, перешкоджаючи ефективному функціонуванню механізму справляння вказаного збору. На окремі з них, а саме ті, що стосуються платників збору, звернемо увагу. Незважаючи на доволі скромну питому вагу цього збору в загальній сумі надходжень від місцевих податків і зборів (близько 1 % за 2016–2017 роки на прикладі міста Одеси), численні судові спори з приводу його нарахування значним чином зменшують його ефективність.

Так, платниками збору визнані юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), фізичні особи – підприємці, які згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування території громад, організують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках (п. 268-1.1. ст. 268-1 ПК України).

Перше, на що потрібно звернути увагу, це визнання відокремлених підрозділів юридичних осіб (філій, представництв) самостійними платниками цього збору. Як відомо, відокремлені підрозділи юридичної особи не мають прав юридичної особи, в результаті їх діяльності права і обов'язки виникають у самої юридичної особи, до якої вони належать, яка і відповідає своїм майном по своїх зобов'язаннях і зобов'язаннях своїх підрозділів. Податкове законодавство було в цьому плані оригінальним і тривалий час відокремлені підрозділи

(за виключенням представництв) визнавались самостійними платниками податку на прибуток підприємств, в той же час не звільняючи саму юридичну особу (головне підприємство) від відповідальності за податковими зобов'язаннями своїх філій. Від цієї нелогічної конструкції законодавець відмовився і з 2015 року філії не є самостійними платниками податку на прибуток. Видається за доцільне залишити цей «податковий атавізм» в минулому і при описі кола платників збору за місця для паркування, оскільки такий підхід теоретично лише ускладнює механізм справляння збору, не приносить жодної користі і фактично не використовується на практиці.

Другий принциповий момент: слід звернути увагу на оборот «які згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, *організують та провадять діяльність із забезпечення паркування...*». Справа в тому, що в силу своєї економічної і правової природи підприємницька діяльність є добровільною, і місцеві ради не завжди можуть безпосередньо своїм рішенням визначати коло суб'єктів господарювання, які будуть організовувати та провадити діяльність із забезпечення паркування. Так, відповідно до ч. 1 ст. 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності. У разі відсутності таких підприємств органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень визначають на конкурсних засадах відповідно до закону балансоутримувачів таких об'єктів. Більше того, в такому випадку для зміни кожного оператора депутатам місцевої ради доводилося б кожний раз приймати окреме рішення. Підтвердження цього факту є затвердження Одеською міською радою форми договору балансоутримання місць для паркування, відповідно до якого «Уповноважений орган надає право Оператору організувати та провадити діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на місцях для паркування (майданчик для паркування, спеціально відведена автостоянка)...» [1].

Недосконалість наведеного формулювання та складність договірних механізмів на місцях між суб'єктами господарювання спричиняють численні непорозуміння між контролюючими органами і платниками цього збору. Так, наприклад, Рішенням виконкому Миколаївської міської ради від 21.12.11 р. № 1326 «Про організацію діяльності з паркування автотранспорту на місцях, визначених рішенням Миколаївської міської ради від 07.07.11 р. № 7/3» комунальному підприємству «Таймсет» (позивачу) було запропоновано організувати діяльність з паркування автотранспорту на місцях, визначених рішенням Миколаївської міської ради від 07.07.11 р. № 7/3. На виконання вказаного рішення міської ради позивачем було укладено шість типових договорів

від 28.12.2011 р. із суб'єктами господарювання на обладнання та використання майданчиків для паркування транспортних засобів. Тобто, рішенням місцевої ради було визначено («запропоновано») одному комунальному підприємству здійснювати діяльність з паркування у встановлених місцях, а фактично таку діяльність проводили інші суб'єкти на підставі договору (оператори паркування). Податковим органом було донараховано суму податкових зобов'язань зі збору за місяця для паркування підприємству, зазначеному в рішенні місцевої ради, з чим воно не погодилося і оскаржило цей факт в суді, оскільки вказаний збір сплачували «кінцеві» оператори. Рішенням суду податкове повідомлення-рішення було скасоване [2].

Пропонуємо внести відповідні коригування до п. 268-1.1.1 ПК України, якими, по-перше, виключити відокремлені підрозділи юридичних осіб з числа платників збору за місяця для паркування транспортних засобів, по-друге, визнати платниками цього збору суб'єктів господарювання, які фактично провадять діяльність (слово «організують» виключити, оскільки під «організацією» в даному контексті може матися на увазі й організація договірних відносин з кінцевими операторами) із забезпечення паркування транспортних засобів, й, по-третє, не «згідно з рішенням сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад», а «відповідно» до таких рішень. Остання пропозиція обумовлена різницею в словословому навантаженні вказаних прислівників, оскільки прислівник «згідно» вказує на згоду (в даному випадку згоду місцевої ради на виконання конкретним оператором функцій з паркування), що може трактуватися як підстава здійснення ним такої діяльності, а прислівник «відповідно» вказує на належність, відповідність приписам щодо порядку паркування транспортних засобів в населеному пункті [3].

Список використаної літератури:

1. Додаток 2 до рішення Одеської міської ради від 20.09.2011р. № 1251-VI «Про затвердження Положення про організацію та порядок паркування транспортних засобів у місті Одесі» // Одесский вестник. – 2011. – № 170.
2. Постанова Миколаївського окружного адміністративного суду від 27.11.13 у справі № 814/4578/13-а [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36094558>
3. Академічний тлумачний словник (1970–1980): онлайн-версія [Електронний ресурс]: проект Webmezha. – 2017. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/> (дата звернення: 27.04.2017).